

19. Yüzyıl Güney Afrika İktisat Tarihi

Nihal Cihan Temizer¹

Öz

Güney Afrika ekonomisi çeşitli aşamalardan geçmiştir. İlk olarak Hollandalılar geçen gemilere yiyecek temin etmek amacı ile Güney Afrika'ya gelmişlerdir. Britanya'nın 1820'lerde Güney Afrika'yı işgal etmesindeki asıl amacı ise en kıymetli sömürgelerinden Hindistan'ın güvenliğini temin etmek olmuştur. Güney Afrika; Britanya işgalinden sonra sömürge ülkesi haline gelmiştir. Topraklarında üretim yaparak kendi kendine yetmeye çalışan yerliler, topraklarından zorla çıkarılarak ucuz işgücü olmaya zorlanmışlardır. Britanyalılar gemilerle gelerek burada sosyo-ekonomik bir yapı inşa etmeye çalışmıştır. Altın ve elmasın keşfi ile Britanya sermaye birikimini hızlandırmıştır. Ayrıca Güney Afrika'ya sonradan gelenler, yerliler ve siyahilere ırkçılık yapmıştır. Çalışma ve yaşam koşulları beyazların çok daha gerisinde kalmıştır. Çalışmada tüm bu dönüşümler yerli ve yabancı literatür taranarak detaylı şekilde ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Güney Afrika, ırkçılık, toprak, çiftçilik, emek.

Jel kodları: N00,N01,N5,N3.

19th Century South African Economic History

Abstract

The South African economy has gone through several phases. First of all, the Dutch came to South Africa to provide food for passing ships. The main purpose of the British occupation of South Africa in the 1820s was to ensure the security of India, one of its most valuable colonies. It became a colonial country after the British occupation. The natives who produce on their lands trying to be self-sufficient were forced out of their lands and forced to become cheap labor. The British came by ships and tried to build a socio-economic structure here. With the discovery of gold and diamonds, Britain accelerated its capital accumulation. In addition, racism was made against the settlers who came to South Africa later. Working and living conditions lagged far behind whites. In response, blacks resisted. In the study, all these transformations were discussed in detail by scanning domestic and foreign literature.

Keywords: South Africa, racism, land, farming, labour.

Jel codes: N00,N01,N5,N3.

¹ Sorumlu yazar/Corresponding author: Dr, Nihal Cihan Temizer, Yıldız Teknik Üniversitesi, nihalcihantemizer@gmail.com.
ORCID: 0000-0003-0151-8568

1. Giriş

Güney Afrika Cumhuriyeti, Afrika kıtasının en güneydeki bölgesidir. İnsanlık tarihinin başlangıcının Afrika kökenli olduğu iddia edilmiştir. Bu görüşe göre yaklaşık üç buçuk milyon yıl evvel Australopithecus Africanus türünün ilk önce Güney Afrika'ya geldiği söylenmektedir. San avcıları ise M.Ö. 15.000'de Güney Afrika'ya yayılmaya başladılar. San / Bushmen topluluklarının hayat tarzları uzun zaman aynı şekilde devam etmiştir. Fakat 2000 sene evvel San/Bushman toplulukları; kendilerine Bantu adını veren halklardan evcil hayvan aldılar. Bantu halkları kendilerine "Khoikhoi" diyorlardı ve anlamı gerçek insanlar demektir. Khoikhoilerin bireysel mülkiyet kavramı San toplumunun toprağın tüm kaynaklarının toplumun ortak mülkü olduğu anlayışı ile zıt konumda kalmıştır. San topluluğu avcılıkla ilgilenirken; Khoikhoi topluluğu ise hayvancılık ve tahıl üretimi ile ilgilenmiştir. Ayrıca San topluluğunun sayısı Khoikhoilere göre azalmaya başlamıştır. Bu iki topluluğun dış görünüşleri de birbirine benzerdi. İki grup da yabancı bitkileri toplamıştır. Fakat Khoikhoi'lerin çok azı kabuklu deniz hayvanlarını avlamış veya toplamıştır. 16. ve 17. yüzyılda ilk beyazlar Cape'e geldiği zaman Khoikhoiler bölgede egemen konumdaydılar. Portekizliler ve sonrasında Hollandalılar 1652'de ilk yerleşimi kurduğu zaman dokuz temel Khoikhoi topluluğu Cape'de yerleşmişlerdir. (South African Government, 2022) (Şen, 2021, s. 32-34)

Çalışmada öncelikle Güney Afrika'nın 19.yüzyıl siyasi ve sosyal tarihinden bahsedilmiştir. Güney Afrika tarihinde Hollandalılar ve İngilizlerin bölgeye yerleşmesiyle dengeler değişmiştir. Bölgede uzun yıllar boyunca yerliler ve sömürgeciler arasında savaşlar devam etmiştir. Bu savaşlar sonucunda bölge halklarının yüzyıllarca nasıl kendi kendine yeten bir toplumdaki sömürge toplumuna dönüştüğü üzerinde durulmuştur. Böylece yerliler de kapitalizmin etkisine girerek kullanılmışlardır. Hatta bölgeye gelen misyonerlerin müfettişleri yerli halkı nasıl egemenlik altına alacakları ve üstlerindeki güçlerini arttırmak konusunda detaylı raporlar yazarak yol göstermişlerdir. Sonrasında çalışmada Güney Afrika'nın 19. Yüzyıl ekonomi tarihinden detaylı olarak bahsedilmiştir. Ekonomide, ticaret, madencilik ve tarım üzerinde yoğunlaşmıştır. Altın ve elmasın keşfinden sonra yerli halk üzerinde baskı artmıştır. Yerli halk kendi topraklarından zorla kopararak madenlerde düşük ücretle çalışmak zorunda bırakılmıştır. Türkçe literatürde Güney Afrika ile ilgili daha çok siyasi ve sosyal tarih üzerinde durulmuştur. Çalışmamızda 19. yüzyıl Güney Afrika ile ilgili detaylı bilgi vermek amacıyla uluslararası literatür taranmış ve bu alandaki açık giderilmeye çalışılmıştır.

2. Güney Afrika siyasi ve sosyal tarihi

Güney Afrika'da ilk yerleşimden itibaren yerliler kendi kendilerini ekonomik sosyal ve siyasi anlamda idare ederken, sonrasında çeşitli sebeplerle Batılılar bölgeyi keşfedip işgal etmişlerdir. 1488'de Ümit Burnu keşfedilmiştir. Böylece Güney Afrika bölgesi stratejik olarak değerli hale gelmiştir. Ancak Batılı denizciler bölgeden yoğun olarak geçmelerine rağmen, uzun zaman herhangi bir kolonyal faaliyet tespit edilmemiştir. Güney Afrika'daki ilk Avrupa yerleşimi, 1652'de Cape Town Hollanda Doğu Hindistan Şirketi yerleşimi ile başlamıştır. Başlangıçta geçen gemilere taze ürünler temin etmek ve lojistik merkezi olması için kurulan koloni, sonrasında Hollandalı çiftçilerin tarımsal ürünler üretmesi ile genişlemiştir. 1659'da Hollandalılar ve Khoikhoi yerlileri arasında çatışmalar başlamıştır. Kanlı savaşların amacı genelde sığırlar olmuştur. Khoikhoilerin bir kısmı Hollandalılar ile savaş, bir kısmı da göçmenlerin getirdiği bulaşıcı hastalık sebebi ile hayatlarını kaybetmişlerdir. 1670'de Cape yarımadası ve hinterlandında bulunan yerli halk büyük oranda mağlup olmuştur. Bu yerlilerin büyük kısmı ilerleyen süreçte Avrupalı yerleşimcilerin çiftliklerinde başka ülkelerden gelecek olan kölelerle çalışmak zorunda kalmıştır. Cape'e yerleşen Hollandalılar temel gıda ihtiyaçlarını yerel Afrikalılarla ticaret yaparak elde etmişler, fakat işgücü ihtiyaçları için Doğu Afrika, Madagaskar ve Doğu Hint Adaları'ndan köle ithal etmişlerdir. 17. yüzyılın sonlarından itibaren Avrupalıların Afrika üzerindeki sömürgecilik faaliyetleri sonucu ırkçılık fikri yayılmıştır. Ayrıca

ırkçılık Afrika halkı üzerinde egemenlik kurmak isteyenlerin aracı olmuştur. Avrupa menşeli olan kendi ırkını diğerlerinden üstün görme yanlısı düşünce yapısı genel olarak Fransız İhtilali'nden sonra tüm dünyayı etkilemiş ve Afrika toplumlarına da sömürgecilik aracılığıyla ulaşmıştır. 1770'lerden itibaren sömürgeciler, şefliklerle iletişim kurmuş ve aralıklı olarak yüz yıl sürecek bir çatışma başlamıştır.

Güney Afrika'daki güçlü kabileler; Zulu, Swati, Xhosa, Ndebeleler olarak tespit edilmiştir 1795'de İngilizler, Cape Town'u Fransızlara karşı önemli bir üs olarak işgal ettiler. Böylece Doğu'ya giden deniz yolunu kontrol altına almış oldular. 1806'da ise İngiltere, Ümit Burnu'nu tamamen işgal etmiştir. İngiltere'nin, Güney Afrika'yı işgal etmesindeki asıl amacı en kıymetli sömürgelerinden Hindistan'ın güvenliğini temin etmek olmuştur. 1820'lerde ünlü Zulu lideri Shaka, Güneydoğu Afrika'nın geniş bir bölgesini egemenliği altına almıştır. Bölünmüş Zulu grupları, yolları üzerindeki toplulukları fethedip benimsedikçe bozulmalar başlamıştır. Zulular ayrıca, Britanya'nın ateşli silahlarla sürdürdükleri sömürgecilik politikalarına karşı mızrakları ile mücadele etmiştir. Moshoeshoe'nun Lesoto'su ve diğer Sotho-Tswana şeflikleri gibi önemli devletler kurulmaya başlanmıştır. Ayrıca 1820'de ise ilk İngiliz sömürgeciler Algoa Körfezi'ne (şimdi Nelson Mandela Körfezi) 21 gemiyle 4500 kişi olarak gelmişlerdir. Gelen İngilizler içerisinde; zanaatkârlar, esnaflar, dini liderler, tüccarlar, öğretmenleri, ciltçiler, demirciler, terhis edilmiş denizciler ve askerler, profesyonel adamlar ve çiftçiler vardı.

Highveld'deki yaşam kesintiye uğramıştır. Böylece 1830'lardan itibaren Hollandalı yerleşimcilerin torunları olan Boer Voortrekkers'in kuzeye doğru genişlemesi daha rahat hale gelmiştir. 1838'de Zulular ve Boerler savaşında Boerler kazanarak bir sene sonra Natal Cumhuriyeti'ni inşa etmişlerdir. Ayrıca 1838'de kölelik kaldırılarak, çeşitli siyahi ırkların hakları güvence altına alınmıştır. Fakat Zulular'ın baskısı ve saldırıları neticesinde 1843 senesinde İngiltere'den destek talep etmişlerdir. İngiltere de 1843'de Natal'ı kolonisi yapmış ve Cape kolonisi idaresi altına almıştır. Evvelinde Cape'de olan sonrasında İngiltere'den kaçmış olan Boerler, 1852'de Orange, 1854'de ise Transvaal cumhuriyetlerini ilan etmişlerdir. İngiltere iki sene sonra bu devletleri tanısa da bu bölgelerde altın ve elmasın keşfi ile onları sömürgeci yapmıştır. 1878 senesinde Zulu Savaşı olmuştur ancak 1879'da İngiltere bu savaşı kazanmıştır. Neticede Zululand İngiliz kontrolüne alınmış ve on üç krallığa ayrılmıştır. 1887'de ise sömürge haline getirilmiş ve on sene sonra Natal'ın idaresi altına alınmıştır (Michigan, 1995, s. 17) (Ateş, 2019, s. 32-140) (Karaağaçlı & Turgut, 2019, s. 3) (Gençoğlu & Uçar, 2015, s. 111) (Büyüktavşan, 2022, s. 68) (Karaşahan, 2010, s. 37) (Ruhi, 2018, s. 17) (South African Government, 2022)

1886 ile 1910 arasındaki yıllar, Güney Afrika tarihinin en dramatik yılları arasındaydı. 1868'de Kimberley'de maden keşifleri, ardından 1886'da Witwatersrand'da geniş derin altın yataklarının keşfedilmesi, sosyo-ekonomik ve politik yansımaları Güney Afrika'nın 20. yüzyıl tarihinin ana temalarını oluşturan bir sanayi devrimini başlattı. Dönemin başında bölge hâlâ bir dizi İngiliz kolonisinden, Afrikaner cumhuriyetlerinden, Afrika himayesinden ve krallıklarından oluşuyordu, 1910'da Katanga'ya kadar kuzeydeki tüm bölge İngiliz egemenliği altındaydı ve alt- Kıta giderek tek bir politik ekonomi içinde birbirine bağlanıyordu. Üstelik bu, Sir Alfred Milner tarafından 1897'de ifade edilen "Cape Town'dan Zambezi'ye kadar iyi muamele gören ve adil yönetilen siyah bir işgücü tarafından desteklenen. Kendi kendini yöneten bir beyaz topluluk" vizyonunun -"iyi davranılan ve adil yönetilen"in kesin tanımı konusunda şüpheye yer olsa bile- ifade edildiği bir politik ekonomiydi. Afrikaner cumhuriyetlerine karşı büyük bir sömürge savaşı (çoğu için Boer Savaşı'na aşinadır) -Afrika için verilen "mücadele" sırasındaki hayatlar ve para açısından belki de en pahalısı olan- ve Afrika halkına karşı çok sayıda "küçük savaşa" ve Limpopo'nun güneyinde yeni bir sömürge devletinin kurulmasına yol açmıştı. Ayrıca Güney Afrika'nın 1910'da birleşmesi ile sınırlar çizildi ve

Güney Afrika'nın kapitalist gelişiminin ve bölgedeki emperyal emellerin önümüzdeki yarım yüzyıl ve daha fazlasının temelini oluşturacak bir devlet sistemi ortaya çıktı. (Marks, 1979, s. 50)

3. Güney Afrika ekonomi tarihi

3.1.19. Yüzyılda Güney Afrika'da tarım

Güney Afrika'da Britanya sömürgesi haline gelmeden yerliler yaşarken kendi topraklarında üretim yaparak geçinmekteydiler. Ancak sonrasında Cape Colony, Britanya İmparatorluğu'nun parçası olduğunda, sınırda tarım arazileri için baskı artmıştır. Nicholas Anthony Borain'a göre de "Yerli Güney Afrikalılar, pastoralist olarak yaşam tarzları için teknoloji ve toprak bakımından kendi kendilerine yeterliydim ve avcı-toplayıcılık yapan daha küçük gruplarda avlanacak yeterli hayvanlar, toplanacak sebzeler ve yabani meyveler, kazılacak kökler vb. vardı." 19.yüzyılın başlarında Britanya'dan gelen beyaz misyonerler, avcılar, tüccarlar, askerler ve yerleşimcilerle karşılaşan Afrika halklarının çoğu sömürge öncesi yetiştirici konumunda hayatlarını sürdürmüşlerdir. Yüzyılın ilk üçte birinde, küçük köylü toplulukları pazarların yakınında yaşamakta idiler. 1820 gibi erken bir tarihte misyonerlerin müfettişi olan Aberdeen bakanı Dr. John Philip misyonerlere yerliler için: "Onları belirli bir yere yerleştirerek, evler inşa ettirerek, bahçeleri çevreleyin, Tahıl topraklarını işleyin, mülk biriktirin ve yapay ihtiyaçlarını artırarak Koloni'ye olan bağımlılıklarını artırın ve barışın korunması için birlik bağlarını ve menkul kıymetlerin sayısını çoğaltın." diyerek yerlileri misyonere mecbur kılmanın yollarını yazmıştır.

1820'de İngiliz yerleşimcilerin gelmesi ile sınır savaşlarının şiddeti artmıştır. Üretim ağırlıklı olarak tarımsaldı. On yedinci, on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyılın başlarında ihracat tahıl ve şarapla kısıtlı iken imalat ürünleri ise genelde ithal edilmiştir. Öncelikle 1835'deki göçler Afrika'da ilk büyük köylü toplumunun oluşturulmasına dikkat çekmektedir. Yaklaşık 17.000 Mfengu güçlü bir lidere sahip olmadan koloniye geldiler. Ayrıca Mfengu'ler sığır bakımındanda zenginlerdi. Sapan kullandılar, geniş çapta toprakları sürdüler ve ürünlerini yakındaki pazarlara götürdüler. Cape Afrika kabileleri içinde önemli bir güç haline gelmiştir. 1848'de bir ankette Ciskei misyonerleri, köylüler arasında tarımsal yenilik ve çeşitlilik durumunu onayladıklarını söylediler. Sebze, buğday, arpa, mısır ve darı yetiştirerek, 'kürek, saban, vagon ve diğer faydalı eşyalar' almışlardır. Ayrıca, toprak işleme ve nakliye için yük hayvanları yetiştirip, para biriktirmişlerdir.

Güney Afrika'da 1838'de köleliğin kaldırılmasından sonra ise emeğin arz fiyatını düşürmek için piyasa dışı çözümler aranmıştır. Örneğin siyahi işçileri işgücüne zorlamak için toprakları gasp edilmiştir. 1857'de Xhosa ve Thembu' da on binlerce Afrikalı içlerindeki bazı kişilerin öğütlerini dinleyerek geçim araçları olan sığırlarını öldürmüştür. 20.000 kişi ölmüş, hayatta kalan 30.000 kişi ise işçi olarak çalışmıştır. Dönemin valisi ayrı bir küçük mülk sahibi sınıfın ve ücretli bir sınıfın hızlı bir şekilde yaratılmasını amaçladığı ikili bir toprak kamulaştırma ve uygarlık politikasını tavsiye etmiştir. 1850'lerden 1870'lere kadar, Ciskei bölgesi işgal edildi ve geniş topraklar üzerindeki kontrol arttırıldı. Fakat kabile üyeleri topluca gelen güçlere karşı direndiler. Savaş esnasında araziler kamulaştırıldı ve sadık kişilere hibe verildi. Ciskei ve Transkei'ye gelen çok sayıda tüccar akını ile Afrikalıların hayvansal ve tarımsal ürün satışlarının arttığını göstermektedir. Bazı bölgelerde halk yeni koşullara uyum sağlamıştır. Ciskei, Kuzey-Doğu Burnu ve batı Transkei bölgelerindeki köylüler, toprak sahipleri ve çiftçiler olarak tahıl, yem, hayvan ve hayvansal ürünleri satan bir yere sahip oldular. Bu köylüler beyaz çiftçiler ile rekabet etmiştir. Stutterheim, Bedford, Somerset, Glen Gray ve Keiskama Hoek'te tarımsal üretim fazlası olduğuna dair raporlar tutulmuştur. Bu durumun önemli sebeplerinden biri de Afrikalı köylülerin koyun yetiştirmesi ve yün üretmesi olmuştur. Ayrıca köylüler saban ve diğer aletleri kullanarak sömürge öncesine göre daha iyi şekilde tarım yapmıştır. Güney Afrika'da çiftçiler, pazarın gıda talebine satış için mahsul yetiştirerek yanıt

vermişlerdi. Hükümetler, onları ürün pazarından çıkarıp işgücü piyasasına girmeye zorlamak için iki önlem uyguladı: arazinin büyük kısmının Avrupalılara ayrılması ve aynı derecede önemli olarak, Afrikalıların Avrupa'nın sahip olduğu topraklarda saf ücretli emekçiler dışında çalışmasının yasaklanması. (Boshoff & Fourie, 2017, s. 20-21) (Bundy, 1972, s. 373-374) (Austin, 2008, s. 613) (Gailey, 1962, s. 419) (Borain, 2022)

Beyaz çiftçiler ise yetersiz işgücünden yakınmıştır. Bunun sebebi de Afrikalıların ihtiyaçlarını ürün satarak karşılamaya çalışmaları olmuştur. Çiftçiler ve arazi spekülörleri gelişmiş bir tarımın eksikliğinde topraklarında Afrikalı kiracıların (nakit kiracılar, aynı ödeme yapan kiracılar, çalışma ücreti ödeyen kiracılar veya bunların birleşimi olabilir) bulunmasını daha kârlı olarak düşünmüşlerdir. Afrikalıların nakit veya aynı şekilde arazi kiralanmış böylece beyaz toprak sahipleri üretimde olmamıştır. Bu şekilde kurulan yarı-feodal ilişkilerin değeri düşük topraklarda olması orada olmayan mülk sahiplerine kira geliri getirdi ve Afrika köylülüğünün diğer bir ifade ile gecekondü köylülerinin sayı olarak artmasına sebep olmuştur. Kırsal alanlardan ve komşu ülkelerden yoksul insanlar şehirlere akın ettikçe, kasabalar arasındaki açık alanlarda gecekondü kampları ortaya çıktı. Bu insanlar madenlerde ve diğer endüstrilerde iş bulma umuduyla gelmişlerdir. Arazi spekülörleri ve arazi şirketleri 1843'deki ilhak sonrasında büyük mülkleri güvence altına almış oldular. 1860'larda yaşanan buhran neticesinde ise arazi değerleri düşünce, toprak sahipliği daha az kişinin elinde toplanmıştır.

Neticede, 19.yüzyılda Güney Afrikalı köylü bir kırsal çiftçi olmuştur. Arazi sahibi ise aile emeğinin kullanarak ailesinin tüketim ihtiyaçlarını ve daha geniş bir ekonomik sisteme dâhil olarak doğan talepleri karşılamaya çalışan kişi olmuştur. Sömürgeciler ve çiftçiler arasında ilk çatışmadan sonra yeni duruma uyum sağlandı ve temas alanlarında ihtiyaçlarını ürün pazarına katılım yolu ile karşılamaya çalışan köylülük ortaya çıkmıştır. Öncelikle bu katılım sömürgeciler tarafından da desteklendi. Çünkü köylüler düşman kabilelere karşı tampon görevi gördüler ve ekonomi kârlı şekilde devam etmiştir. Afrikalı köylüler geçimlerini başkasının işinde düşük ücretli arz etmek yerine aile toprağında istihdam etme konusunda ısrarcı oldular. Ancak sömürgeciler onları zorla işçi olarak çalıştırmak için, vergiler ve harçlar topladılar, emek akışını zorlamak ve kontrol etmek için yasalar çıkardılar. Maden keşifleri ile ekonominin büyümesi, köylü üretiminin daha yaygın ve çeşitli hale gelmesini sağlamıştır. Neticede varlıklı Afrikalı köylüler ve küçük ticari çiftçilerden oluşan bir grup meydana gelmiştir. Tarımın ticarileşmesi ve beyaz siyasi otoritenin artması ile köylülerin üzerindeki baskı artmıştır. Madenler ve çiftliklerde reel ücretler düşük seviyede kalmıştır. Daha fazla emek zorlanmıştır. Ayrıca ürün ve toprak pazarında rekabet de azaltılmıştır. Afrika'nın Britanya'ya yaptığı mal ticaretine 1880'lere kadar Güney Afrika ve Mauritius'un hâkim olduğunu, ancak Batı ve Doğu Afrika paylarının sırasıyla 1890 ve 1910'dan arttığını göstermektedir. Avrupa'da on dokuzuncu yüzyılın ortalarında meydana gelen ticaret liberalizasyonuna yönelik hareket, Avrupa'da tersine dönmeye başladığı sırada sömürge Afrika'da uygulandı. Sömürge hükümetleri, esas olarak yerel üreticileri koruma arzusuyla değil, hükümet gelirlerini artırma ihtiyacıyla motive edilen mütevazı tarife politikaları uyguladı. Sömürge hükümetleri, malların kendi bölgelerine girip çıkmasını teşvik etti ve gerekli altyapıyı inşa etmek için büyük ölçekli zorunlu çalışma programlarına güvendi. (Frankema E. , 2018, s. 243) (Bundy, 1972, s. 371-385) (Durand, 2012, s. 24-25)

3.2. Güney Afrika'da altının ve elmasın keşfi

1866'da elmas keşfedilince, Güney Afrika ekonomik buhrandan kurtulma şansı elde etmiştir. Bulunan ilk elmas 15 yaşında bir erkek çocuğuna aitti. Orange (şimdi Gariep) nehri üzerindeki Hopetown yakınlarında keşfi daha sonra 21.25 karat (ct) bir elmas olarak tanımlanan ve "Eureka" olarak bilinen Erasmus Jacobs. 1869'da Swartbooi adlı bir Griqua çobanı, onu önemli miktarda koyun,

öküz ve bir at karşılığında satın alan Schalk van Niekerk'e 83,5 karatlık bir elmas teklif etti. Bu elmas "Güney Afrika'nın Yıldızı" olarak tanındı ve Avrupalı ve Amerikalı araştırmacıların Güney Afrika'ya akın etmesine yol açtı. Erkekler servetlerini arttırma sebebi ile elmas tarlalarına gittiler. Yeni pazarlar, fırsatlar köylülere yeni vergileri ve artan tüketim ihtiyaçlarını finanse etmeye yardımcı olmuştur. Böylece 1870'lerin başında köylü ekonomik faaliyetlerinde ciddi anlamda artış tespit edilmiştir. 1870'te, o zamanlar dünyanın en büyük elmas kaynağı olan Griqualand West'teki Kimberley de keşfedildi. Altın keşifleri ayrıca Transvaal ve komşu Natal kolonisinde büyük kömür yataklarının keşfiyle aynı zamana denk geldi. Bölgenin üretim kapasitesindeki bu üçlü dönüşüm, Güney Afrika'nın tüm siyasi ve ekonomik takımıydığını değiştirdi. Bölgede endüstriyel kapitalizmin gelişimi önemli ölçüde hızlanırken, bağımsız Afrika beyliklerinin uzun süren mülksüzleştirme dönemi nihayet tamamlandı ve bu sanayi devrimi için ucuz emek sağlamak üzere çok sayıda Afrikalı işçinin seferber edilmesinin yolu açıldı. 1880'lerde ise mahsul çeşitlendirilmesi ve daha geniş ekim yaygın hale gelmiştir. Afrikalılar her çeşit uygun satış ve takas fırsatından yararlanmaya uygun bir ırk olmuştur. Yerliler sabanla daha zengin olmuşlar ve her sene daha büyük alan ekmişlerdir.

1876'dan sonra elmas patlaması bittiğinde 1876-78 kuraklıkları ile durgunluk da ortaya çıkınca bazı köylüler sıkıntı çekmişlerdir. Bölgedeki genç erkekler arazi alamadılar, nüfus arttı ve neticede her sene daha çok erkek iş bulmak sebebi ile yurtdışına gitmiştir. Boer Cumhuriyeti'nde 1886'daki Witwatersrand altın grevlerinin öncesinde ekonomik hayat İngiliz kolonilerinin çok daha gerisinde olmuştur. 1880'lerin sonlarında altın madenlerinin faal hale gelmesiyle, madenlerdeki işgücü için kırsaldaki halk zorla getirilerek buralarda istihdam edilmiştir. Böylece sömürü düzeni başlamıştır. Halk zorunlu çalıştırılmasına ek olarak üretim varlıklarını da elden çıkarmak zorunda kalmıştır. Güney Afrika'dan çıkarılan altın ayrıca İngiltere'de likidite sorunlarını da hafifletmiştir.

Hollandalı çiftçiler ise devletin kendilerine verdiği çiftliklerde genel olarak sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde mahsul yetiştirerek geniş çapta hayvancılıkla ilgilenmişlerdir. Para kıt miktardaydı, Güney Afrika'da ve uzaktaki çiftçilerin mübadele ekonomisi ile ilgilenen seyyar satıcılar, stok veya çiftlik ürünü almakla sınırlı kaldılar. Devlet harcamaları ve gelirleri de asgari seviyeydi. Afrikalılar beyazların topraklarını işgal ettiler veya haklarını aldılar. Öncelikle Afrikalılar devlet veya özel arazileri işgal ettiler, sonrasında mecbur kaldıkları durumda kira ödediler, kira ödemedi kaçabildikleri yerde ödemediler. Köylüler üretimi arttırdılar, yoksun bırakıldıkları toprakları alabildiler. Bu durum 1886'da altının bulunmasından sonra daha sık olmuştur. Ticaret ekonomisi, 1886'da Orange Free State'de kuzey komşusundan daha sağlam olarak başlamıştır. Güney Sotho'nun zengin tahıl toprakları fethedilerek ve merinos yünü üretimi arttırılarak 1860'ların bunalımından kurtulmuşlardır. 1870-1875'te erken tarımsal ticarileşme ve ekonomik iyileşme yaşanmıştır. Çoğu Afrikalı için yarı-feodal ilişkiler güvence altına alınarak, verimli devlet ve özel arazilerdeki gecekondu köylüleri, pazarın ve veri tahsildarların baskılarına Natal'dekilere göre daha az maruz bırakılmışlardır. 1886'da altının keşfi ile ticari canlanma yaşanmıştır. 1886-1899 yıllarından köylülerin bir kısmı kazanç ve büyüme imkânlarına yeniden sahip olmuştur. Fakat köylüler üzerinde daha fazla baskı kurulmuştur. 1890'larda altın madeni sahipleri Güney Afrika'da güçlü konumdaydılar. Maden sahipleri ucuz işgücü ve ucuz gıda talep etmişlerdir. Yüzyılın sonunda madenler maksimum ücret ortalamasının üzerinde anlaşmalarına rağmen Afrikalı madencilerin gerçek ücretleri düşürülmüştür. Güney Afrika tarımının ticarileşmesi ile gıda ürünlerine olan talep arttı ve toprağın değeri de yükseldi. Beyaz çiftçilerin topraklarında Afrikalı gecekondu olmaları eskiye göre iki kat daha az kârlı hale geldi. Afrikalı gecekondu üzerinde artan baskılar 20. Yüzyılın başında binlerce Afrikalının kırsaldan kasabalara gitmesine sebep olmuştur. 1896-97'de sığır vebası salgınında bazı bölgelerde yüzde 80'i aşan sayıda sığır ölmüştür. (Bundy, 1972, s. 376-377) (Richardson, 1984, s. 321) (Öztürk, 2014, s. 128) (Field, 2008, s. 33-36) (Van Helten, 1982, s. 535)

3.3. 19. Yüzyılda Güney Afrika'da ticaret ve sanayi

Maden keşifleri ile 19. yüzyılın sonunda Güney Afrika ilk defa dünya ekonomisine önemli katkılarda bulunmuştur. Madencilik sektöründe yapılan yatırımların birçoğu denizaşırı ülkelerden geldi ve karların ciddi kısmı İngiltere, kıta Avrupası ve Kuzey Amerika tarafından paylaşıldı. Kömür madenleri ile dinamit fabrikaları ve birkaç küçük sanayi kuruluşunda temel madencilik endüstrilerinin ihtiyaç duyduğu malların üretimi yapılmıştır. Fakat madenciliğin baskınlığı nedeniyle, yerel tekstil ve giyim endüstrilerini teşvik etmek için koruyucu tarifeler yerine ucuz ithalatı destekleyen politikalar üretilmiştir. (Thompson, 2001, s. 86)

1860'lerde Cape kolonisi ise geniş ama seyrek nüfuslu bir iç bölgenin ekonomik merkezi durumundaydı. Maden keşifleri ile ekonomi daha farklı hale gelmiştir. Elmasların keşfi ile iç bölgelere daha çok insan gelmiş ve Afrika'nın en büyük ikinci şehri olan Kimberley gibi yeni kasabalar meydana gelmiştir. 1880'lerde Witwatersrand'da altının keşfi ile daha büyük olaylar yaşanmıştır. Altın madenciliği endüstrisinde ucuz işgücü kullanılsaydı bu endüstrinin çok daha küçük olacağı ifade edilmiştir. 1880'lerden sonra altın madenciliğinin itici gücü ile emek gücünün toplumsal köklerinden kopması gerçekleşti. Güney Afrika'da yerlilere gerçekte nasıl, nerede ve hangi koşullar altında çalıştırılabileceğine dair mücadele hiç bitmedi. Afrikalıların karşılaştığı tek sorun egemenlik değildi, Avrupa istilaları, uzun ve karmaşık bir devlet inşası ve baskılar da sorunlardan bazıları idi.

19. yüzyıl ve 20. yüzyıl başlangıcında emeğin zorlanması mahsul üretimi artması ve madencilik devrimi için önemli olmuştur. Afrika'da köleleri toplamak, korumak ve satmak büyük dışsalıklara sebep olmuştur. Güney Afrika'da siyahi altın madencileri reel ücretleri aşağı çekmiştir. Sonrasında 1970'lere kadar 1890-1900'lardaki seviyesinin de altında kalmıştır. Beyazlar ise siyahi madencilerden çok daha yüksek ücretler almıştır. Diğer yandan ucuz işgücü Güney Afrika'da madencilikten elde edilen gelirlere ve kârlara katkı sağlamıştır. 1900'de yeni kurulan işe alım merkezi Witwatersrand İşçi Örgütü'ne (WNLA, popüler adıyla 'Wenela') anlaşmayla geniş yetkiler verildi; buna, Mozambik'in 22°G enleminin güneyindeki illerinde tek asker alma hakkı da dâhil, 1899-1902 Güney Afrika savaşlarından önce başlıca emek kaynaklarından biri olmuştur. 1899'da işe alınan işgücünün üçte ikisi Mozambik'ten geliyordu, ikinci en önemli kaynak ise Transvaal (%18) ve Cape (%5) idi 1910'daki birleşme esnasında ise Johannesburg, Güney Afrika'nın en büyük kenti ve ekonomik merkezi konumundaydı. Bu durum Güney Afrika için küresel ekonomiye entegre olmanın başlangıcı mı olmuştur? Bazı kişiler, Cape Colony kurulduğunda küreselleşmenin başladığını iddia ettiler. Çünkü yerleşim dünyanın ilk çok uluslu şirketi olan Hollanda Doğu Hindistan Şirketi tarafından idare ediliyordu. Sakinleri ise Avrupalı yerleşimcilerin torunları veya Malaya, Endonezya, Hindistan'dan gelen köleler olmuştur. Buğday, şarap, et ile fildişi ve aloe gibi lüks ürünlerin fazlası Avrupa ve Batavian pazarlarına satılmıştır. Cape'deki fiyatlar şirket tarafından, mallar Table Körfezi'ne yaklaşan yabancı gemilere yeniden satıldığında tekelci kârlar kazanmak ümidi ile düşük seviyede tutulmuştur. Bu sebeple, en büyük ihracat ürünü buğday için mevcut fiyat serilerinde yüzyıl boyunca çok az değişiklik tespit edilmiştir. 1860'ların sonlarında Güney Afrika'da madenlerin keşfinden evvel, ihracat hacimleri azdı ve birkaç malla sınırlı bulunmaktaydı. Madenlerin keşfi ile hem ihracat hem de ithalat artmıştır. (Boshoff & Fourie, 2017, s. 21-22) (Austin, 2008, s. 612) (Cooper, 1994, s. 4-5) (Harington, 2004, s. 65)

1900'e gelindiğinde, birkaç Afrikalı kalıcı olarak şehirlerde yaşamaya başlamış ve kent proletaryasının temelini oluşturmuşlardır. Britanya'nın baskıları, Britanya'nın Napolyon Savaşlarından bu yana en büyük savaşı olan 1899-1902 Güney Afrika Savaşı'nda zirveye çıkmıştır. İngiltere sonunda cumhuriyetleri fethetmiş ve onları İngiliz kolonileri yapmıştır. 1872'de ise tamamı beyazlardan oluşan bir kazıcılar komitesi, siyah kazıcıları ortadan kaldırmıştır. Elllerinde elmas olduğu tespit edilirse, elli kırbaç cezası vermiştir. Herhangi bir siyah kişi, elmas iddiasına sahip olmaktan ya da elmas ticareti yapmaktan fiilen dışlandı ve "efendisi ya da bir sulh hâkimi tarafından imzalanmış bir geçiş izni

olmaksızın kampın çevresinde bulunursa" hapis ya da bedensel ceza verilebilirdi. Denizaşırı ülkelerden gelen vasıflı göçmenler makineleri çalıştırmıştır. Adım adım işçi sınıfı, beyaz ve siyah olmak üzere iki tabakaya ayrılmıştır. Beyaz, ayrıcalıklı, iyi ücretli ve özgür durumda; siyah ise ayrıcalıksız, düşük ücretli ve özgür değildir. Örneğin Kimberley'de beyaz işçiler kasabada aileleriyle birlikte yaşamakta özgür iken, 1870'lerde, Afrikalılardan geçiş kartı taşımaları ve şehrin tecrit edilmiş bölgelerinde yaşamaları ya da maden işçileriyseler, madenlere bağlı tamamı erkek yerleşim birimlerinde yaşamaları zorunlu olmuştur. 1885'ten sonra Afrikalı madencilerin sözleşmeleri sürecinde yerleşkelerinden çıkması yasaktı. Bunun sebebi elmasların çalınmasına engel olmaktı. Altın madenciliği endüstrisinin ilk yıllarında ise Afrikalılar kadar topraksız Afrikalılar da Witwatersrand'a yerleştiler ve küçük işletmeler oluşturdular. Madencilik endüstrilerinin büyümesinin hızlandırdığı iki büyük siyasi süreç, on dokuzuncu yüzyılın son otuz yılında Güney Afrika'yı dönüştürmüştür. Güney Afrika'nın Afrika toplulukları 1870'ten sonra yoğun baskılara maruz kaldılar. Diğer birçok açıdan farklılık gösterebilir de, beyaz çiftçiler, iş adamları, tüccarlar, misyonerler ve hükümet yetkilileri, Afrikalıları boyunduruk altına almak, topraklarına el koymak, emeklerini kullanmak, pazarlarına hükmetmek ve kalplerini ve zihinlerini kazanmak konusunda ortak bir çıkara sahip olmuşlardır. Tarlalarının Griqualand West'e dâhil edilmesine yol açan tahkim sürecini manipüle ettiğine dair sağlam temellere dayanan inançla pekiştirilmişti. Borain'e göre de "Altın ve elmaslar küreselleşmeyi hızlandırdı, ancak bu, sömürgecilerin bu ülkelerde birbirleriyle veya ülke içindeki seçkin gruplarla (Boer cumhuriyetleri) erişim için savaşılmaya hazır oldukları anlamına geliyordu. Değerli taşlar ve metaller çevre ülkelerden daha fazla siyah insanı Güney Afrika madenlerinde çalışmaya zorluyordu. Küreselleşme daha fazla ticaret ve daha fazla teknoloji alışverişi anlamına gelebilir, ancak Güney Afrika için siyah insanların yaşamının her zamankinden daha sefil hale gelmesi anlamına geliyordu." (Borain, 2022) (Bundy, 1972, s. 9)

İlk telgraf hattı ise 1860'da Simon's Town ve Cape Town arasında nakliye ve ticaret faydası için inşa edilmiştir. 1870'ler ve 1880'lerde demiryolları inşa edildi. 1870'de Table Bay limanındaki Alfred Havzası tamamlanarak kargonun yüklenme hızı yükseltildi. 1897-1906 yıllarında Western Cape tarım pazarları iyi bir şekilde entegre olmuşlardır. Ayrıca, ana demiryolu hatları üzerinde bulunan büyük şehirlerde, buğday ve mısır pazarlarının, Cape Town'dakilerle, özellikle Beaufort West ve Colesberg'dekilerle ve Kimberley'deki kilit pazarla entegre olduğu tespit edilmiştir. Üçüncü olarak, Doğu Cape buğday ve mısır pazarlarının genel olarak Cape Town pazarlarıyla daha az entegre olmuştur ancak iyi demiryolu bağlantılarına sahip kasabalarla iyi bağlantıları tespit edilmiştir. İkinci Güney Afrika Savaşı (1899-1902) ile ülkenin üretim kapasitesi zarar gördü, ihracat azalarak ithalat arttı. Fakat 1909'a gelindiğinde ihracat toparlandı ve ithalat azaldı. Neticesinde ticarete büyük bir pozitif fazla elde edildi. Buna rağmen fiyatların ortak hareketine büyük ölçüde demiryolunun geliştirilmesi ve İngiliz Cape Colony ile yeni fethedilen İngiliz iç bölgeleri arasındaki tarife ve diğer engellerin kaldırılması yardımcı olmuştur. Bu iç pazar entegrasyonu ile Güney Afrika'nın bölgeleri, 1870'lerde liman kentleriyle başlayan küresel pazar entegrasyonunun olumlu etkilerini görmüştür. Güney Afrika'nın, en azından Cape Town ile iyi bağlantılı olan kısımlarının, iç kesimlerde elmasların keşfinin hemen ardından, küreselleşmenin ilk çağının başlamasından çok kısa bir süre sonra, küresel ekonomiye fiyat açısından entegre olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi, elmas keşifleri ve iç ekonominin büyümesi; ticareti arttıran telgraf, demiryolu ve azalan navlun maliyetleri gibi faktörler olmuştur. Anglo-Boer Savaşı, iç kesimlerdeki ticaret engellerini de kaldırılarak Güney Afrika ekonomisinin geri kalanının da küreselleşmesine vesile oldu. (Bundy, 1972, s. 378-379) (Boshoff & Fourie, 2017, s. 23-28)

4. Sonuç

1488'de Ümit Burnu keşfedilmiştir. Böylece Güney Afrika bölgesi stratejik olarak değerli hale gelmiştir. Ancak Batılıların buradan yoğun olarak geçmelerine rağmen uzun zaman kolonyal faaliyet

görülmemiştir. Güney Afrika sömürge ülkesi haline gelmeden evvel yerliler kendilerince özgür şekilde kendi topraklarında üretim yaparak geçinmekteydiler. Güney Afrika'daki ilk Avrupa yerleşimi, 1652'de Cape Town Hollanda Doğu Hindistan Şirketi yerleşimi ile başlamıştır. Başlangıçta geçen gemilere taze ürünler temin etmek için kurulan koloni, sonrasında Hollandalı çiftçilerin tarımsal ürünler üretmesi ile genişlemiştir. Hollandalılar temel gıda ihtiyaçlarını yerel Afrikalılarla ticaret yaparak elde etmişler, fakat işgücü için köle ithal etmişlerdir. 1795'de İngilizler, Cape Town'u Fransızlara karşı önemli bir üs olarak işgal ettiler. Böylece Doğu'ya giden deniz yolunu kontrol altına almış oldular. 1806'da ise İngiltere, Ümit Burnu'nu tamamen işgal etmiştir. İngiltere, Güney Afrika'yı işgal etmesindeki asıl amacı en kıymetli sömürgelerinden Hindistan'ın güvenliğini temin etmek olmuştur.

Britanya Güney Afrika'ya gemilerle insanlar göndererek orada yeni bir sömürge kurdu. 1838'de kölelik kaldırılarak siyahilerin hakları güvence altına alınmıştır. Ancak sömürge haline geldikten sonra siyahiler topraklarından zorla çıkarılıp ucuz işgücü olmaya zorlandılar. Kendi ülkelerinde beyazlara karşı ikinci konumda oldular. Kalabalık bölgelerde yaşamak mecburiyetinde kaldılar. Ayrıca mülk edinmelerine de sınır getirildi. Uzun yıllar boyunca yerliler ve sonradan gelen yerleşimciler arasında çeşitli savaşlar yaşanmıştır.

Üretim ağırlıklı olarak tarımsaldı. On yedinci, on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyılın başlarında ihracat tahıl ve şarapla kısıtlı iken imalat ürünleri ise genelde ithal edilmiştir. Öncelikle 1835'teki göçler Afrika'da ilk büyük köylü toplumunun oluşturulmasına dikkat çekmektedir. Güney Afrika'da 1838'de köleliğin kaldırılmasından sonra emeğin arz fiyatını düşürmek için piyasa dışı çözümler aranmıştır. Örneğin siyahi işçileri işgücüne zorlamak için toprakları gasp edilmiştir. Neticede, 19. yüzyılda Güney Afrikalı köylü bir kırsal çiftçi olmuştur. Arazi sahibi ise aile emeğini kullanarak ailesinin tüketim ihtiyaçlarını ve daha geniş bir ekonomik sisteme dâhil olarak doğan talepleri karşılamaya çalışan kişi olmuştur. Sömürgeciler ve çiftçiler arasında ilk çatışmadan sonra yeni duruma uyum sağlanmış ve temas alanlarında ihtiyaçlarını ürün pazarına katılım yolu ile karşılamaya çalışan köylülük ortaya çıkmıştır. Öncelikle bu katılım sömürgeciler tarafından da desteklendi. Çünkü köylüler düşman kabilelere karşı tampon görevi gördüler ve ekonomi kârlı şekilde devam etmiştir. Afrikalı köylüler geçimlerini düşük ücretle arz etmek yerine aile arsasında istihdam etme konusunda ısrarcı oldular. Ancak sömürgeciler onları zorla işçi olarak çalıştırmak için, vergiler ve harçlar topladılar, emek akışını zorlamak ve kontrol etmek için yasalar çıkardılar. Neticede varlıklı Afrikalı köylüler ve küçük ticari çiftçilerden oluşan bir grup meydana gelmiştir. Tarımın ticarileşmesi ve beyaz siyasi otoritenin artması ile köylülerin üzerindeki baskı artmıştır. Madenler ve çiftliklerde reel ücretler düşük seviyede kalmıştır. Altın ve elmas keşfinden sonra ticari olarak canlanma yaşanmıştır. 1860'ların buhranından kurtulunmuştur. Ayrıca ucuz emek gücü ihtiyacı artmıştır. Emek talebinin bir kısmı siyahilerden bir kısmı yurtdışından getirilen işçilerle karşılanmıştır. Madenlerin keşfi ile hem ihracat hem de ithalat artmıştır. Dolayısıyla Güney Afrika'da küreselleşme başlamıştır. Britanya Güney Afrika'da bu keşiflerden sonra daha çok sermaye biriktirebilmiştir.

Kaynakça

- Argun, S. (2000). *The life and contribution of the Osmanli scholar, Abu Bakr Effendi: towards Islamic thought and culture in South Africa*. Diss. Rand Afrikaans Universit.
- Ateş, M. (2019). Sömürge sonrası dönemde Afrika'daki İngiliz eski sömürgeleri ile İngiltere'nin ilişkileri: Nijerya, Kenya ve Güney Afrika Cumhuriyeti örnekleri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Austin, G. (2008). Resources, techniques, and strategies south of the Sahara: revising the factor endowments perspective on African economic development, 1500–2000 1. *The Economic History Review* 61.3 , 587-624.

- Baba, Y. (2009). Güney Afrika'da İslam'ın Güçlenmesi ve Yayılması. *Amerikan İslam ve Toplum Dergisi* 26.2, 48-78.
- Borain, N. (2022, 10 15). Güney Afrika'nın Ekonomik ve Kültürel Yapısı. (N. C. Temizer, Röportaj Yapan)
- Boshoff, W., & Fourie, J. (2017). When did South African markets integrate into the global economy? *Studies in Economics and Econometrics* 41.1, 19-32.
- Bundy, C. (1972). The emergence and decline of a South African peasantry. *African Affairs* 71.285 , 369-388.
- Büyüktavşan, H. Z. (2022). Güney Afrika'nın Zulu Halkı. *Africana*, 66-83.
- Collier, İ. (1997). Güney Afrika'da İslam'ın Dünü ve Bugünü Üzerine. *Tezkire*, 144-159.
- Cooper, F. (1994). Conflict and connection: rethinking colonial African history. *The American Historical Review* 99.5, 1516-1545.
- Durand, J. F. (2012). The impact of gold mining on the Witwatersrand on the rivers and karst system of Gauteng and North West Province, South Africa. *Journal of African Earth Sciences* 68, 24-43.
- Feinstein, C. H. (2005). An Economic History of South Africa: Conquest, Discrimination and Development.
- Field, M. e. (2008). Kimberlite-hosted diamond deposits of southern Africa: a review. *Ore Geology Reviews* 34.1-2, 33-75.
- Frankema, E. (2018). An economic rationale for the West African scramble? The commercial transition and the commodity price boom of 1835–1885 . *The Journal of Economic History* 78.1, 231-267.
- Frankema, E. J. (2018). An economic rationale for the West African scramble? The commercial transition and the commodity price boom of 1835–1885 . *The Journal of Economic History* 78.1, 231-267.
- Gailey, H. A. (1962). "John Philip's Role in Hottentot Emancipation1."): 419-433. *The Journal of African History* 3.3 , 419-433.
- Gates, H. L. (2010). V Afrika Ansiklopedisi. Oxford University Press.
- Gençoğlu, H., & Uçar, A. (2015). Güney Afrika'nın Unutulan Efendisi: Ümit Burnu'ndaki Osmanlı Mirası. *Yedikıta*:86.
- Harington, J. M. (2004). A century of migrant labour in the gold mines of South Africa. *Journal of the Southern African Institute of Mining and Metallurgy* 104.2 , 65-71.
- Haron, M. (2009). "Emerging and Challenging Voices in the House of Islam: South Africa's "African" Muslims1." . *American Journal of Islamic Social Sciences* 26: 3, 56-86.
- Karaağaçlı, A., & Turgut, Ü. (2019). Güney Afrika'da Yerli Halkın Irkçılıkla Mücadelesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi* , (43), 1-7.
- Karaşahan, M. (2010). *İrkçılık Cehennemi Güney Afrika'da Apartheid Uygulaması*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Leiden, K. F. (2014). *Encyclopaedia of Islam, Three*. Brill.
- Lucas, C. (1897). *A Historical Geography of the British Colonies*. Oxford University Press.
- Marks, S. a. (1979). Lord Milner and the South African State. *History Workshop.*, 50-80.
- Michigan. (1995). *The Enclopaedia Africana Dictionary of African Biography, vol:III* (s. 17-29).
- Mushira, E. V. (2009). *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics, vol.IV*. Brill.
- Öztürk, Ş. (2014). Güney Afrika'nın Siyah Ekonomik Güçlendirme Stratejisi. *Çalışma ve Toplum* 4.43, 125-160.
- Richardson, P. a.-J. (1984). The development of the South African gold-mining industry, 1895-1918. *Economic History Review* , 319-340.
- Robertson, C. (1987). Developing Economic Awareness: Changing Perspectives in Studies of African Women, 1976-1985. *Feminist Studies* 13.1 , 97-130.
- Ruhi, M. E. (2018). *Güney Afrika'da İrk Ayrımcılığı Politikaları*. İstanbul:: On İki Levha Yayıncılık.
- Sonn, T. (1994). Islamic Studies in South Africa. *American Journal of Islam and Society* 11.2, 274-281.

- Şahin, M. (2006). Güney Afrika'da Cape Koloni Topluluğunun Oluşumu ve Osmanlı Türk Varlığı. *Istanbul Journal of Sociological Studies* 33, 75-98.
- Şen, F. (2021). Etnisite Dış Politika İlişkisi: Apartheid Dönemi Güney Afrika Cumhuriyeti 1948-1994: Doktora Tezi,. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tandoğan, M. (2020). *Afrika'da sömürgecilik ve Osmanlı siyaseti, 1800-1922*. Atatürk Tarih Kurumu.
- Thompson, L. M. (2001). *A history of South Africa*. Yale University Press.
- Van Helten, J. J. (1982). Empire and high finance: South Africa and the international gold standard 1890–1914. *The Journal of African History* 23.4, 529-548.

Elektronik Kaynaklar

(www.gov.za) 10.10.2022 -South African Government

Summary

Their ancestors have lived in southern Africa for about 3.3 million years. In South Africa, the natives were living by making subsistence production on their own. The Cape of Good Hope was discovered in 1488. Thus, the South African region has become strategically valuable. However, there was no colonial activity for a long time despite the intense passing of the Westerners. The first European settlement in South Africa began with the Dutch East India Company settlement of Cape Town in 1652. Originally established to supply fresh produce to passing ships, the colony later expanded as Dutch farmers produced agricultural products. The Dutch obtained their basic food needs by trading with local Africans, but imported slaves for labor. In 1795, the British occupied Cape Town as an important base against the French. Thus, they took control of the sea route to the East. In 1806, England occupied the Cape of Good Hope completely. Britain's main purpose in invading South Africa was to ensure the security of India, one of its most valuable colonies. England took over the tribes in the region over time.

Production was predominantly agricultural. In the seventeenth, eighteenth, and early nineteenth centuries, exports were limited to grain and wine, while manufactured goods were mostly imported. First of all, the migrations of 1835 draw attention to the creation of the first large peasant society in Africa. After the abolition of slavery in South Africa in 1838, non-market solutions were sought to reduce the supply price of labor. For example, their lands were usurped to force black workers into the workforce. About 17,000 Mfengu came to the colony, relatively rich in cattle and without a strong chief authority. They used the plow, plowed the land extensively, and took their produce to nearby markets. It has become a major force within the Cape African tribes.

White farmers, on the other hand, complained of insufficient workforce. The reason for this was that Africans tried to meet their needs by selling products. Farmers and land speculators have considered it more profitable to have African tenants on their land (which may be cash tenants, tenants paying in kind, tenants paying work wages, or a combination of these) in the absence of a developed agriculture. Land was leased to Africans in cash or in kind so white landowners were not productive. The quasi-feudal relations thus established on low-value lands brought rental income to the absentees and caused the African peasantry (hereinafter referred to as 'slum peasants') to increase in number.

After all, in the 19th century the South African peasant became a rural farmer. The owner of the land, on the other hand, is the person who tries to meet the consumption needs of his family and the demands arising from being included in a wider economic system by using family labor. After the first conflict between the colonialists and the farmers, the new situation was adapted and the peasantry appeared in the contact areas, trying to meet their needs through participation in the product market. First of all, this participation was also supported by the colonialists. Because the villagers acted as a buffer against the hostile tribes and the economy continued profitably. African peasants insisted on employing family plots rather than subsisting on low wages. But to make them work as forced laborers, the colonists collected taxes and fees, passed laws to force and control the flow of labor. The growth of the economy with mining discoveries made peasant production more widespread and diverse. The result was a group of wealthy African peasants and small commercial farmers. With the commercialization of agriculture and the increase of white political authority, the pressure on the peasants increased. Real wages in mines and farms remained low.